

Roku 1963 Zdeněk Štěpánek úspěšně obhájil kandidátskou dizertaci s názvem *Partyzánské hnutí na východní Moravě* a následně se stal členem předsednictva Československého výboru pro dějiny odboje. Za publikační činnost posléze získal i Cenu Jihomoravského kraje. Habilitoval se spisem *České země a Slovenské národní povstání*, avšak slibně se rozvíjející kariéra docenta Štěpánka byla násilně přerušena invazí vojsk Varšavského paktu do Československa 21. 8. 1968. Jelikož s touto okupací vyslovil nesouhlas, byl odvolán z funkce vedoucího katedry a nadřízení mu nakonec zcela znemožnili působit v oboru. Následovala práce čerpadláře u firmy Geotest Brno a s ní spojené nucené cestování z místa na místo. Ani za dob tzv. normalizace však docent Štěpánek v těžké životní situaci nerezignoval a snažil se podle možností dál soukromě pokračovat v badatelské činnosti.

Teprve listopadové události roku 1989 však otevřely cestu k možnosti znovu po dlouhých letech svobodně bádát, publikovat i přednášet. Zdeněk Štěpánek postupně zveřejnil několik zajímavých studií na stránkách odborných periodik (Časopis Matice moravské, Forum Brunense, Vlastivědný věstník moravský aj.). Velmi významná pak byla dlouholetá spolupráce s příslušníkem druhého odboje a bývalým vězňem nacistického režimu JUDr. Františkem Vaškem (1924–2008). Kromě řady studií a článků společně napsali dvě monografie. Jako první vyšla v Brně roku 2002 kniha *První a druhé stanné právo na Moravě (1941–1942)*. O rok později spatřila světlo světa publikace *Trnitá cesta Moravského duchovenstva (1939–1945)* věnovaná nacistické perzekuci církví na Moravě. Vyvrcholení Štěpánkova badatelského úsilí však představuje dílo *Nacifikace a moravští lékaři (1939–1945)* vydané Maticí Moravskou roku 2004.

Po listopadu 1989 se Zdeněk Štěpánek také konečně mohl vrátit k přednáškové

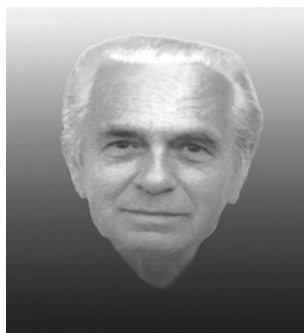
činnosti. Řadu vystoupení pro veřejnost absolvoval v Pamětní síni Kounicových kolejí v Brně v rámci svého členství v Historicko-dokumentační komisi Českého svazu bojovníků za svobodu. Společně s Františkem Vaškem realizoval na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity dvousemestrální kurz Česká společnost v době nacismu I–II, který zaznamenal mezi studenty velmi pozitivní ohlas a byl jimi hojně navštěvován. Docent Štěpánek také obětavě pomáhal studentům jako konzultant mnoha bakalářských a magisterských prací věnovaných problematice období českých dějin v letech 1939–1945. Jeho záslužná vědecko-pedagogická činnost byla oceněna udělením bronzové medaile Masarykovy univerzity, kterou obdržel 14. prosince 2004 z rukou vedoucího Historického ústavu FF MU prof. PhDr. Jiřího Malíře, CSc. Tehdy však již bojoval s těžkou chorobou, která bohužel znemožnila realizaci zamýšlené společné monografie s historikem Václavem Kuraelem o českém národním povstání. Přes zhoršující se zdravotní stav však docent Štěpánek nerezignoval a v průběhu své nemoci stále pracoval na několika dílčích studiích, jejichž vydání se však již nedožil. V posledních letech svého života strávil hodně času v milovaném rodném Prosetíně.

Zdeněk Štěpánek zemřel 7. ledna 2005. Odešel v něm nejen neopomenutelný odborník na významnou etapu moderních českých dějin, ale především osobně poctivý a dobrý člověk.

V. Černý

Vzpomínáme na profesora Ivo Havlíčka

Dne 20. ledna 2015 si připomeneme desáté výročí úmrtí pana profesora Ivo Havlíčka, který od roku 1994 působil na Masarykově univerzitě v Brně a v roce



2002 se spolupodílel na vzniku Fakulty sportovních studií Masarykovy univerzity.

Profesor Havlíček, Moravan tělem i duší, se narodil 13. 6. 1931 v Boskovské témě na Znojmsku. Na Moravě absolvoval základní i střední školu a vysokoškolská studia ukončil v roce 1953 na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity ve studijním programu Tělesná výchova. Na umístěnkou nastoupil v témže roce na Slovensko, kde sedm let působil na vojenském gymnáziu Jana Žižky v Bratislavě. Od roku 1962 působil jako odborný asistent na ITVŠ (pozdější fakultě tělesné výchovy a sportu – FTVŠ) Univerzity Komenského v Bratislavě. Jako bývalý úspěšný atlet se nejprve realizoval na katedře atletiky a od roku 1967 do roku 1990 jako vědecký pracovník a později ředitel Výzkumného ústavu tělesné kultury při FTVŠ UK Bratislava. Od roku 1990 byl na téže fakultě vedoucím katedry pedagogiky a didaktiky tělesné výchovy a sportu až do roku 1994, kdy přijal pracovní nabídku a stal se vysokoškolským pedagogem v Brně. Působil zde nejprve v Ústavu tělesné kultury Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity a od roku 2002 až do své smrti jako profesor na katedře kinantropologie tehdy nově vzniklé Fakulty sportovních studií MU v Brně.

Profesor PhDr. Ivo Havlíček, CSc., byl významnou pedagogickou osobností. V průběhu působení na FTVŠ UK v Bratislavě se profiloval ve vědním oboru kinan-

tropologie. V oblasti teorie a didaktiky sportovního tréninku patřil mezi špičku nejen na univerzitě, ale i v celém tehdejší Československu a později ČR. Havlíček byl také významnou osobností v oblasti vědeckého bádání, což dokázal vydáním sedmnácti monografií (př. *Kinantropologie – súčasný stav a perspektívy* z roku 1994) či dvěma stovkami vědeckých statí. Byl autorem nebo spoluautorem dvaceti šesti vysokoškolských učebnic. Stal se členem vědeckých rad univerzit v Olomouci, Bratislavě a Banské Bystrici. V roce 2002 získal nejvyšší ocenění Slovenského olympijského výboru – Stříborné kruhy.

Na základě obhájených a publikovaných prací získal v roce 1969 titul doktor filozofie, v roce 1972 titul kandidáta věd, jako docent se habilitoval v roce 1979 a roku 1991 byl jmenován profesorem.

Na fakultě sportovních studií přednášel předmět Teorie sportovního tréninku a Základy vědecké práce v kinantropologii. Byl oblíbeným kolegou a neúnavným propagátorem tvůrčí činnosti s chutí konzultovat danou problematiku s kolegy i se studenty doktorského studia. Obrovskou vitalitou překvapil i v době, kdy se projevil jeho první zdravotní potíže. I tehdy, kdy bojoval se smrtelnou chorobou, intenzivně pracoval jak na fakultě, tak na své zahradě, kterou nesmírně miloval.

U vynikajících lidí se píší vzpomínky jako chvalo zpěv, jako by zesnulý byl bez jakýchkoliv chyb. Tyto řádky nejsou takto zaměřeny, jen zde prostě popisují Havlíčkovu činnost. Jistě i pan profesor měl své lidské chyby, z nichž největší asi byla nešetnost k vlastní osobě. Profesor Havlíček se nikdy nevyhýbal práci a vždy měl živý zájem o starosti i radosti svých spolupracovníků a studentů. Pomáhal, kde mohl, a mnoho lidí, mezi nimi i pisatelka těchto řádků, je mu i dnes, deset let po jeho smrti, za to vděčno.

M. Strachová